

Utenriksdepartementet Utenriksrådets kontor
Postboks 8114 DEP

0032 OSLO

Deres/ Dykkar ref./ Your ref.:

Dato/ Date:

21.01.2022

Vår ref./ Our ref.:

2100247-13

Vår saksbeh./ Enquiries:

Ida Lindkvist

Oversendelsesnotat: «Kartlegging av utviklingsbistand som forvaltes av Utenriksdepartementet og Norad via andre departementer og etater» Rapport 1/2022

Rapporten «Kartlegging av utviklingsbistand som forvaltes av Utenriksdepartementet og Norad via andre departementer og etater» vil offentliggjøres 24. januar 2022 på Norad sin hjemmeside. Studien er gjennomført av Chr. Michelsens Institutt(CMI) på oppdrag fra Avdeling for evaluering i Norad. Studien er planlagt diskutert på et seminar for forvaltningen 4.februar i år, hvor teamleder Elling Tjønneland vil presentere funn fra kartleggingen.

BAKGRUNN

Norge har et stort budsjett for internasjonal bistand, som i 2021 rundet 40 milliarder kroner. En utfordring knyttet til forvaltningen av bistandsmidlene er at det er mange aktører involvert, og at bistanden er spredd over mange partnere, tema og land. Spredt bistand kan gjøre det vanskelig å følge opp på en god måte. Dette var også tema for en evaluering fra [2020](#) om manglende konsentrasjon av bistanden. Bistanden er imidlertid ikke bare spredt over mange partnere, men det er også svært mange offentlige aktører som er involvert i forvaltningen. For å sikre effektiv forvaltning og gode resultater er det viktig med en oversikt over hvilke offentlige departementer og direktorater som er involvert i forvaltningen av bistand og hvordan.

FORMÅL

Formålet med kartleggingen er å gi Utenriksdepartementet en samlet oversikt over hvilke andre departementer og direktorater som er involvert i forvaltning av bistand, inkludert fordelingen av midler blant departementer og direktorater, hvilke typer midler som forvaltes og hvordan bistandsresultater dokumenteres. Kartleggingen fokuserer på perioden 2016-2020 og midler i Utenriksdepartementets budsjett (programområde 03, Prop.1S).

Avdeling for evaluering vil bruke denne kartleggingen for å vurdere om det er nødvendig å gå videre med en evaluering av problemstillinger identifisert i kartleggingen.

METODE OG AVGRENSNING

Datagrunnlaget for kartleggingen er Norads bistandsstatistikk, offentlig tilgjengelig dokumenter og arkivert materiale i Utenriksdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og fra Norads arkiv. I tillegg er det foretatt intervjuer av ansatte som jobber med tilskuddsforvaltning. Bistand via regionale og lokale nivåer i norsk forvaltning eller kjøp av tjenester fra offentlig sektor er i hovedsak ikke inkludert i kartleggingen. Bidrag fra andre departementer og direktorater som ikke involverer

økonomiske midler, for eksempel styrearbeid, er holdt utenfor. Kartleggingen inkluderer heller ikke midler hvor hovedpartner er en utenlandsk aktør¹.

For å få en oversikt over ulike typer samarbeid og ulike måter å dokumentere resultater på, ser kartleggingen nærmere på seks eksempler: a) Utstasjonering av ansatte fra justissektoren; b) Prosjekter i regi av Innovasjon Norge; c) Forskning; d) Helse; e) Olje for utvikling; og f) Bidrag til multilaterale institusjoner. Disse eksemplene er valgt fordi de gir eksempler på de vanligste måtene å samarbeide på.

Kartleggingen vurderer ikke om praksis er i tråd med gjeldende regelverk.

ETIKK

Det ble gjennomført tiltak for å sikre at kartleggingens håndtering av data ivaretar personvernet. Blant annet ble det underskrevet en databehandleravtale med CMI. Rapporten er gjennomgått av evalueringsteamet for å sjekke at den ikke inneholdt utsagn som kunne knyttes til enkeltindivider med mindre dette var avtalt. Når det gjelder mulige interessekonflikter har evalueringsteamet opplyst at kjernebevilgningen fra Forskningsrådet til CMI er inkludert i datasettet. Evalueringsteamet mener at dette ikke representerer en interessekonflikt fordi de ikke vurderer CMIs egen rapportering.

FUNN

I perioden 2016-2020 finner kartleggingen at Utenriksdepartementet, Finansdepartementet (hovedsakelig refusjon av merverdiavgift), Klima- og miljødepartementet, Kunnskapsdepartementet, og Riksrevisjonen har fått ansvar for 182 milliarder til utviklingsbistand direkte fra Stortinget.

Utenriksdepartementet hadde budsjettansvar for ca. 90 % av disse midlene. Av dette beløpet, ble 14 milliarder kanalisert via 12 andre departementer og over 40 direktorater og tilknyttede institusjoner. Omtrent 10 milliarder gikk til å dekke utgifter til flyktninger i Norge².

For de resterende 4 milliardene er de viktigste temaene for involvering av andre fagdepartementer og etater; *Forskning*, gjennom Forskningsrådet; *Utstasjonering av politi og humanitær bistand*, gjennom Politidirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap; *Innovasjon* gjennom Innovasjon Norge; *Høyere utdanning* gjennom Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning; *Klima og miljø* gjennom Klima- og miljødepartementet, og bilaterale aktiviteter i Ukraina og Vest-Balkan. De aktørene som fikk overført mest penger i perioden var Forskningsrådet (1307.5 millioner NOK), Havforskningsinstituttet (322.5 millioner NOK), Innovasjon Norge (289.5 millioner NOK), Politidirektoratet (287.9 millioner NOK) og Kunnskapsdepartementet (267.5 millioner NOK).

Rapporten finner at samarbeidet mellom Utenriksdepartementet og andre departementer og etater er regulert gjennom ulike typer avtaler som gir føringer for bruk av midlene, for eksempel krav til informasjon om rapportering. Eksempler på typer avtaler er tildelingsbrev, belastningsfullmakt, oppdragsbrev og tilskuddsbrev. Kartleggingen identifiserer 3 tildelingsbrev i perioden og 67 belastningsfullmakter. For midler som går fra Utenriksdepartementet via Norad til andre departementer og etater gjøres dette i hovedsak som tilskudd. I tillegg finner rapporten at Utenriksdepartementet refunderer utgifter knyttet til flyktninger i Norge og pliktige bidrag til multilaterale organisasjoner (refusjon).

¹ Med mindre den norske aktøren framkommer med en egen linje i bistandsstatistikken.

² Rapporten stiller spørsmål ved om en mindre bevilgning som dekker bistand til migrasjonsmyndigheter i Somalia bør klassifiseres som bistand til flyktninger i Norge slik det er gjort i Utenriksdepartementets budsjett i dag.

Kartleggingen finner variasjoner i hvordan man rapporterer på bistandsresultater. For refusjoner finner rapporten at det ikke er noen krav til rapportering, da dette gjøres av departement/etat som blir refundert. For de andre avtaletypene er det variasjoner. Noen fokuserer på aktiviteter framfor utviklingseffekter, og det er ikke alltid tydelig hvordan aktivitetene er forventet å bidra til ønskede resultater. Rapporten reiser problemstillingen om svakheter knyttet til resultatrapportering i noen tilfeller kan skyldes manglende erfaring med bistand eller landet de opererer i, men understreker at datagrunnlaget er for svakt til å trekke noen konklusjoner.

KONKLUSJON

Et hovedfunn i kartleggingen er at Utenriksdepartementet mellom 2016 og 2020 kanaliserer bistand fra eget budsjett gjennom svært mange departementer og etater. Rapporten finner at det er store forskjeller i måten disse departementene og etatene rapporterer tilbake til Utenriksdepartementet.

VURDERINGER OG ANBEFALINGER OM OPPFØLGING FRA AVDELING FOR EVALUERING

Avdeling for evaluering vurderer det slik at kartleggingen gir en god oversikt av omfanget av midler som kanaliseres via Utenriksdepartementet til andre departementer og etater. Evidensgrunnlaget for casene er noe svakere, da kartleggingen ikke var dimensjonert for omfattende bruk og analyse av kvalitative metoder. Vi vil legge til at bruk og analyse av kvalitative data kunne vært bedre redegjort for i selve rapporten, slik at leseren bedre kunne forstått og vurdert kvaliteten på datagrunnlaget. Vi mener likevel at CMI peker på flere forhold som Utenriksdepartementet kan vurdere å undersøke nærmere.

Kartleggingen vil bli brukt av Avdeling for evaluering i arbeidet med å revidere evalueringsprogrammet, og for å bidra til gode evalueringsprosesser der flere departementer er involvert. Det forventes ikke at det utarbeides en oppfølgingsplan for denne kartleggingsstudien. Vi oversender kartleggingen til departementet til informasjon og en eventuell vurdering av om kartleggingen kan bidra inn i departementets arbeid med delegert forvaltning.

Siv J. Lillestøl
Fungerende Evalueringsdirektør

Ida Lindkvist
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur.

Liste over kopimottakere/ Recipient(s) in copy:

Direktørens kontor
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Utenriksdepartementet Økonomiseksjonen
Utenriksdepartementet Enhet for tilskuddsforvaltning
Seksjon for forvaltningssystemer